

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професорки

Правоторової Ольги Михайлівни – на дисертацію

Кандиби Сергія Володимировича

**«Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове
право; інформаційне право**

1. Актуальність теми дисертації

Провідним напрямом розвитку України є подальша інтеграція у правовий простір ЄС. Це забезпечить громадянам України можливість жити, працювати та відпочивати на основі високих гуманітарних цінностей та стандартів. Сучасне європейське суспільство можна охарактеризувати як гуманістичне, яке у вітчизняній теорії права має назву «людиноцентристське». Такий напрямок розвитку вимагає від України повноцінного утвердження європейських засад та дієвих інструментів забезпечення чеснот усіх громадян, в тому числі, й осіб з інвалідністю. Згідно з таким підходом публічна влада має якнайповніше задовольняти права, свободи та законні інтереси осіб з інвалідністю надаючи їм якісні адміністративні послуги, пільги і навіть певні привілеї. Остання теза те протирічить нормам статті 24 Конституції України, а навпаки повністю знаходиться в її парадигмі, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. По розвитку цих конституційних норм законами створюються належні умови для життя, праці та відпочинку осіб з інвалідністю.

Проте, ми маємо підкреслити, що у сфері правореалізації та підзаконної правотворчості в вітчизняному суспільстві існують певні проблеми і невідповідності. Питома вага працюючих осіб з інвалідністю в Україні складає трохи більше ніж 20 %, а в більшості країн ЄС – понад 40 %. Соціальне та медичне забезпечення осіб з інвалідністю в Україні перебуває на неналежному рівні. Причинами такого стану є низка чинників, найвагомішими із них є неналежне адміністрування цього процесу, як на стадії розпорядчої та й виконавчої діяльності загальних і спеціальних суб'єктів публічної адміністрації.

***2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації***

При здійсненні дослідження розвитку теорії адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні, що дало змогу сформулювати рекомендації щодо правового забезпечення соціального та адміністративно-правового забезпечення осіб з інвалідністю (підрозділ 1.1, розділ 2). Також цей метод дав можливість уточнити перелік інтересів осіб з інвалідністю в Україні, і тим самим сформулювати новий підхід до захисту прав, свобод і законних інтересів таких осіб на законодавчому рівні (підрозділ 1.2).

За допомогою методу порівняльного аналізу було проаналізовано понятійний апарат, ознаки, сутність та особливості адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення прав осіб з інвалідністю, здійснено класифікацію нормативно-правових актів у досліджуваній сфері (розділи 1–2).

Логіко-семантичний та методи аналізу й синтезу було використано в усіх підрозділах дисертації, оскільки вони дали можливість проаналізувати думки вчених та узагальнити їх у висновках (розділи 1–3); формально-догматичний метод допоміг проаналізувати законодавство в парадигмальній гносео-методологічній площині (розділи 1–3).

Метод дедукції дозволив проаналізувати класичну теорію правового регулювання шляхом переходу від загальних до окремих понять у сфері специфічного змісту та механізму адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні (підрозділи 1.3, 2.2, 2.3). Метод індукції було застосовано в процесі дослідження кожного окремого суб'єкта публічної адміністрації, що забезпечує адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю (підрозділ 2.1).

Порівняльно-правовий метод дозволив проаналізувати міжнародний досвід адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в окремих країнах (підрозділ 3.1), за результатами аналізу якого було розроблено пропозиції та рекомендації щодо змін та доповнень до вітчизняних нормативно-правових актів, (підрозділ 3.2, додаток Е до дисертації). Соціологічний метод дав можливість розробити та провести соціологічне опитування (додаток Б до дисертації).

Таким чином, аналіз змісту роботи Кандиби С.В. «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів аргументується тим, що дисертація є одним із перших монографічних досліджень у вітчизняній

правовій літературі, присвяченим аналізу адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні.

У роботі автором Кандибою С.В. уперше розкрито сутність поняття «Адміністративно-правового захисту прав і законних інтересів осіб з інвалідністю», яке полягає в тому, що саме на суб'єктів публічної адміністрації, в силу покладеної на них нормами адміністративного права компетенції, лягає адміністративний обов'язок надавати особам з інвалідністю основні й додаткові адміністративні послуги, захищати і відновлювати їх права й відстоювати законні інтереси у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності та притягувати винних осіб до адміністративної відповідальності.

У дисертаційній роботі Кандиби С.В. отримали подальшого розвитку наукові положення, щодо ефективного міжнародного досвіду адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю, у результаті чого було зроблено висновок, що за сукупністю проаналізованих чинників найкращими країнами для проживання осіб з інвалідністю є Словенія та Ісландія, тому запропоновано наблизитися до цих країн шляхом застосування комплексу заходів, зокрема посилення адміністративної відповідальності за порушення прав осіб з інвалідністю, насамперед щодо їх працевлаштування.

Отже, дисертація Кандиби Сергія Володимировича на тему: «Адміністративно-правовий захист прав і законних інтересів осіб з інвалідністю», подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук є абсолютно новим монографічним дослідженням, яке містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання в площині вітчизняної науки.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, реформування вітчизняного інституту адміністративно-правового захисту прав і законних інтересів осіб з інвалідністю в Україні.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України.

Публікації автора повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Так, дисертантом Кандибою С.В. визначено, що сутність адміністративно-правового захисту прав осіб з інвалідністю полягає у визначеній на основі теорії природного права і принципу гуманності організаційно-правовій діяльності органів публічної адміністрації,

спрямованій на реалізацію та поновлення порушених прав окремої визначеної законодавством групи осіб з інвалідністю, що мають основні та додаткові (передбачені спеціалізованим законодавством), призначені саме для них права.

У Кандиби С.В. достатня кількість публікацій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації у них він досить вдало досліджує актуальні питання адміністративно-правового захисту прав осіб з інвалідністю в Україні.

Загалом, можна вважати, що у висновках дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правового захисту прав осіб з інвалідністю в Україні, формулювання обґрунтованих висновків та пропозицій удосконалення й приведення у відповідність до міжнародних стандартів вітчизняного адміністративного права.

Отже, дисертаційна робота «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» завершується розгорнутими, науково та практично цінними висновками, які випливають зі змісту роботи.

Дисертаційне дослідження виконано Кандибою С.В. самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права.

Усі сформовані в ньому положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора, таким чином наукова і практична цінність дисертації «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні», є повністю обґрунтованою та доведеною, що позитивно впливає на розвиток науки та діяльності публічної адміністрації загалом.

5. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження містить певні неузгодженості, на які слід зосередитись, зокрема:

1) На ст. 18 дисертаційної роботи автор зазначає що ним було проаналізовано ряд наукових праць вчених-адміністративістів з теми «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» однак не зазначено чи виявив він розбіжності в їх працях.

2) На ст. 72 дисертаційного дослідження, зазначено про те, що особливим рядком в дослідженні слід виділити принцип інклюзивності, тобто недопущення дискримінації, у навчанні осіб з інвалідністю.

Однак, автор не до кінця висвітлює сутність цього принципу та не пропонує як впровадити його в законодавство України.

3) У підрозділі 2.3 не зовсім зрозумілим є твердження автора: “вагомими інструментами адміністративно-правового захисту прав осіб з інвалідністю є засоби громадського тиску на владу”.

Тому дане твердження потребує додаткового обґрунтування.

4) У всій дисертації не наведено жодного судового прецеденту з приводу порушення прав, свобод та законних осіб з інвалідністю в Україні та шляхи вирішення цих проблем, оскільки дане питання є досить актуальним

для нормального функціонування та життєдіяльності інвалідів в нашій державі.

5) У підрозділі 2.3 не достатньо точно розкритий інструмент адміністративно-правового захисту прав осіб з інвалідністю, який на думку автора, полягає оскарження діяльності (бездіяльності) суб'єктів публічного адміністрування та контроль.

Проте, вищевказані зауваження вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

Загальна оцінка дисертаційної роботи.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження.

Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Дисертаційна робота виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу.

Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою, кваліфікаційною, науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Дисертаційне дослідження Кандиби Сергія Володимировича на тему: «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результатів відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

Варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Кандиба Сергій Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Таким чином, аналіз змісту роботи Кандиби С.В. «Адміністративно-правовий захист осіб з інвалідністю в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірених та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

Оцінюючи зміст дисертації в цілому, вважаю, що вона є самостійно виконаним завершеним науковим дослідженням, в якому одержано сукупність теоретичних і практичних результатів, які розв'язують важливе

наукове завдання – поглиблення теоретико-методичних положень особливостей адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні та розробка на цій основі практичних рекомендацій щодо визначення напрямів його вдосконалення.

Основні положення, висновки і рекомендації дисертації є обґрунтованими і достовірними. Їх апробовано і опубліковано у відкритому друці у фахових виданнях. Автореферат дисертації відображає зміст основних положень дисертації.

Отже, за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою і практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих наукових працях дисертаційна робота на тему «АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ» відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (із змінами і доповненнями) Міністерства освіти і науки України, а її автор, Кандиба Сергій Володимирович, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

Доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри публічного
і міжнародного права
та правоохоронної діяльності
Херсонського державного університету

Ольга Правоторова

